

Hlavní téma – Hematologie

V předloženém vydání časopisu Vnitřního lékařství se dostalo příležitosti prezentovat některé hematologické problémové okruhy, které byly sestaveny do pěti sdělení, jež by měla přiblížit, kam se dnes hematologie také ubírá. Hematologie, podobně jako i mnohé další obory, řeší klinické a laboratorní aspekty přesahující rámec vlastní specializace. Dalo by se nadneseně říci, že je to pochopitelné u oboru zabývajícího se krví.

Celý soubor obsahuje práce, jejichž pojitkem je klinický problém trombózy, a jejich autory jsou významní čeští odborníci, kteří se opírají o vlastní bohaté zkušenosti. Jednotlivé zde publikované příspěvky by měly přispět k prohloubení rozhledu především ve významném klinickém fenoménu trombózy, ale, jak bude patrné, nejen v ní. A nyní stručná charakteristika jednotlivých příspěvků.

Dnešní pohled na dědičné trombofilie přináší nejnovější poznatky, které se dotýkají detekce vrozeného sklonu k trombóze, jeho významu, tíže a odrazu v klinickém obraze. Velmi významná je kapitola o nejmodernějších genetických možnostech a závěrech vyplývajících z dosavadních studií a jejich hodnocení za pomoci matematických výpočtů. Kromě genetických predispozic do nich mohou být zahrnuty i získané dispozice. V souvislosti se studiem polymorfismů jsou do hodnocení zahrnuty i nové polymorfismy (fibrinogen gama a FXII), které při zahrnutí do hodnoceného spektra mohou odhalovat i ty jedince, u nichž by dispozice odhalena být nemusela. Tak jako ve všech případech nových odhalení je však nezbytná opatrnost při jejich využívání v klinické praxi.

Vývoj léčby žilní trombózy od pijavic k mechanické trombektomii poskytuje souhrnný přehled možností léčby žilní trombózy od konzervativních postupů po invazivní zákroky, které v medicíně zaznamenávají značnou progresi. Jejich účinnost je rychlá, předchází většímu poškození cévního systému a chronickým změnám se svými mnohdy trvalými komplikacemi. Mnohá pracoviště disponují arzenálem, který umožňuje tyto výkony provádět, ale je třeba vědět o těchto alternativách, protože k jejich úspěšnému výsledku přispívá co nejvčasnější převzetí péče specializovaným pracovištěm.

Venózní tromboembolismus u antifosfolipidového syndromu poskytuje podrobnosti týkající se významné symptomatologie syndromu, který sám prolíná řadou oborů. Jedná se o diagnosticky ne zcela jednoduchou entitu a již samotnou exaktní diagnózu mohou stanovovat

jen specializovaná pracoviště. Léčba onemocnění předpokládá detailní znalosti konkrétního případu a opírá se o současná doporučení, která se vybrušují dle nových poznatků. K léčbě se využívají jak klasické, tak i nové způsoby léčby, studují se její perspektivy a akcentuje se komplexní péče řady oborů od diagnostiky po terapii.

Antitrombotická léčba a digestivní endoskopie je z hlediska antitrombotické medikace specifickou kapitolou, zvláště u perorálně podávaných léků. Gastrointestinální trakt patří k nejčastějším lokalitám krvácivých projevů antitrombotické léčby, a proto je nezbytné zachovávat zásady, které zohledňují jak nebezpečí krvácení, tak i hrozbu trombotické události, kterou má právě podávaná antitrombotická léčba/prevence řešit. Eufemisticky, i když samozřejmě dosti nadneseně, řečeno – obáváme se spíše trombotických než krvácivých komplikací a vždy je nutná úzká a takřka kontinuální spolupráce.

Nejzávažnější „hematologické“ syndromy dospělých pacientů v intenzivní péči se zabývají hemofagocytárním syndromem, difúzní alveolární hemoragií, katastrofickým antifosfolipidovým syndromem a trombotickými mikroangiopatiemi. Tyto syndromy spojuje zřídka výskyt, a tím i méně naléhavá výzva na ně pomyslet, ne zcela jednoduchá diagnostika se stále ne zcela úspěšnou léčbou. Na druhou stranu jsou k dispozici nové metody diagnostiky, nové léky či léčebné postupy, které umožňují významně lepší ovlivnění průběhu zmíněných patologických stavů. Nepřekvapí proto, že cílem tohoto sdělení je zvýšení povědomí o jejich výskytu a nastínění základních kroků diagnostiky a léčby. Navíc jsou i tato onemocnění příkladem mezioborové, tentokrát především intenzivní péče.

Předložených pět prezentací ukazuje, kam řešení problematiky krevního srážení, ale vůbec hematologie v mezioborovém pojetí pokročilo a jak je mezioborová spolupráce stále důležitější.

To je koneckonců premisa, která je základním dogmatem České společnosti pro trombózu a hemostázu (ČSTH), v jejíž garanci byl soubor příspěvků připraven.

Doufáme, že citované články vzbudí zaslouženou pozornost a zájem o další prohlubování již i tak široce probíhající spolupráce a že se stanou námětem pro další práci, studie i náměty k vědecko-výzkumným aktivitám.

prof. MUDr. Miroslav Penka, CSc.